

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ω Δ Ε Ι Ο Ν Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Η Σ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κυριακή, 28 Ὀκτωβρίου 1962, ὥρα 7.30' μ.μ.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Σ. Ο. Β. Ε.)

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ
ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΠΕΔΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ
Η ΜΙΚΤΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Α. ΠΑΠΠΑΣ

ΣΟΛΙΣΤ
ΠΙΕΡΗΣ ΖΑΡΜΑΣ (Βαρύτονος)
ΦΟΝΗ ΜΠΑΜΠΟΥΡΗ (Σοπράνο)
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΔΗΣ (Τενόρος)

1. «*Ἅγιος Δημήτριος*», Ὁρατόριο Ν. ΑΣΤΡΕΙΝΙΔΗ
(Ἀποσπάσματα) (Στίχοι Γ. ΘΕΜΕΛΗ)

I. Προλούντιο - Πρόλογος

II. Ἦγια Δημητρίου

III. Ἐπίλογος

Α' Ἐκτέλεσις

2. Ἑλευθέρια Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
Συμφωνικὸ Ποίημα μὲ χορωδία

3. Τραγούδι στὴν Ἑλευθερία ΧΡ. ΔΕΛΛΑ
Συμφωνικὴ Εἰκόνα μὲ χορωδία (Στίχοι τοῦ συνθέτη)

Α' Ἐκτέλεσις

4. Τὰ Νικητήρια Μ. ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ
(Φινάλε τῆς «Συμφωνίας τῆς Λεβεντιᾶς»)

ΝΙΚΟΥ ΑΣΤΡΕΙΝΙΔΗ

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΟΡΑΤΟΡΙΟ

Ο Νίκος Ἀστρεϊνίδης, συνθέτης καὶ πιανίστας, γεννήθηκε στὰ 1921.

Σπούδασε μουσικὴ ἀρχικὰ στὸ Βουκουρέστι, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Dinu Lipatti, καὶ κατόπι στὸ Παρίσι στὴ Schola Cantorum. Στὰ 1944 πῆρε τὸ πρῶτο βραβεῖο στὸ Φεστιβάλ Eisteddfod τῆς Οὐαλλίας.

Ὡς πιανίστας ἔχει ἐμφανισθεῖ μ' ἐπιτυχία σ' ὅλο τὸν κόσμο : στὴν Εὐρώπη (Γαλλία, Ἑλλάδα, Βέλγιο, Γερμανία, Πορτογαλία, Ἰσπανία, Ἰταλία, Ἀγγλία, Γιουγκοσλαβία), στὴ Μέση Ἀνατολὴ (Τουρκία, Λίβανο, Αἴγυπτο, Ἰράν), στὴν Ἀσία (Ἰνδίες, Θαϊλάνδη, Σιγκαπούρη, Χόγκ-Κόγκ, Ἰαπωνία), στὴν Ἀφρική, στὴν Βόρειο καὶ Νότιο Ἀμερική (Καναδᾶ, Ἡνωμένες Πολιτεῖες, Μεξικό, Ἀντίλλες, Κολομβία, Βραζιλία, Ἀργεντινὴ, Χιλὴ κλπ).

Συνθέσεις του ἔχουν ἐκτελεσθεῖ στὸ Παρίσι, Λονδίνο, Ν. Ὑόρκη, Βρυξέλλες, Στοκχόλμη, Κάιρο, Ἀλεξάνδρεια Βηρυτό, Βελιγράδι, Ρώμη, Μαδρίτη, Τόκιο, Μπουένος Ἀἵρες, Μοντεβίντεο καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα μουσικὰ κέντρα.

Τὰ κυριώτερα ἔργα του : «Οἰδίπους Βασιλεὺς» (σκηνικὴ μουσικὴ καὶ σουίτα ὀρχήστρας), γιὰ ὀρχήστρα : «Κυπριακὴ Ραψωδία», «Ἀνατολικοὶ χοροί», «Πύργος τῆς μοναξιάς» (συμφωνικὸ ποίημα ποὺ δόθηκε ἀπὸ τὴ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα τοῦ Κονσερβατουάρ τῶν Παρισίων), «Φαντασία Κοντσέρτου» γιὰ βιολί καὶ ὀρχήστρα, «Ἡ Μάσκα τοῦ Κόκκινου Θανάτου» (Χορογραφικὸ ποίημα), «Συμφωνικὲς Παραλλαγές» γιὰ πιάνο καὶ ὀρχήστρα, «Ἑλληνικὴ Ραψωδία» γιὰ βιολί καὶ ὀρχήστρα.

Ὁ Ἀστρεϊνίδης εἶναι μέλος τῆς Γαλλικῆς «Ἑταιρείας Συγγραφέων, Συνθετῶν καὶ Ἐκδοτῶν τῆς Μουσικῆς» καὶ τῆς Διεθνoῦς Ἑταιρείας γιὰ τὴ Σύγχρονη Μουσικὴ.

* * *

Τὸ ὁρατόριο «Ἅγιος Δημήτριος» γιὰ μονωδούς, χορωδία καὶ ὀρχήστρα, γραμμένο σὲ στίχους τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Θέμελη, ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα συμφωνικὸ πρελούντιο καὶ 14 μέρη.

Εἶναι ἓνα ἔργο γραμμένο μὲ βαθειὰ πίστη καὶ τέχνη. Ἐνα ἔργο ἀληθινὰ ἐμπνευσμένο, ὅπου ἡ γνώση καὶ τὸ συναίσθημα ἀρμονικὰ συνεργάζονται στὴν ἔκφραση ἑνὸς ὑψηλοῦ σκοποῦ.

Τὸ ποιητικὸ κείμενο τοῦ Γ'. Θέμελη βρῖσκει στὴ μουσικὴ τοῦ Ἀστρεϊνίδη ἓνα ἰδανικὸ ζευγάρι. Ἡ μουσικὴ ἀντλεῖ ἀπὸ τοὺς στίχους τὴν πρώτη ἐμπνευση καὶ μὲ δύναμη καὶ φαντασία τοὺς μετουσιώνει σὲ ἐλεύθερο, ἀλλὰ συνεπῆ μουσικὸ λόγο. Στὴ σημερινὴ συναυλία ἐκτελεῖται τὸ συμφωνικὸ πρελούντιο,

ὁ Πρόλογος, ἡ ᾠδὴ τοῦ Δημητρίου καὶ ὁ Ἐπίλογος. Τὸ πρῶτο μέρος ἐκφράζει τὴν γέννηση καὶ τὰ πρῶτα βήματα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ ᾠδὴ τοῦ Δημητρίου εἶναι διαποτισμένη ἀπὸ αἶσθημα βαθύτατης πίστεως καὶ μιᾶς συγκινητικῆς τρυφερότητος μαζί. Ὁ Ἐπίλογος ἐκφράζει τὴν νίκη τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ μέρος αὐτὸ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ποὺ ἀποτελεῖ τὴν κεντρικὴν ἰδέαν καὶ τὸ τελικὸ ἐπιστέγασμα τοῦ ἔργου.

* * *

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Στίχοι Γ. Θέμελη

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Χοροὶ

I

Ἔως πότε, Κύριε, ἔως πότε
Θὰ μᾶς ζητοῦν ἐν ὀνόματί Σου
Τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα.
Ὡς πρόβατα ἐπὶ σφαγὴν μᾶς σέρουν
Οἱ δυνατοὶ τῆς γῆς· ταπείνωσε
Τοὺς δυνατοὺς τῆς γῆς καὶ στήσε
Μὲ τὴν ἀκατάλυτη δύναμη τῆς ἀγάπης
Τὴ βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν
Μὲς στὶς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων.

Μὲ ὀδύνη, μ' αἷμα πολὺ
Ἐτοιμάζουμε τὴ βασιλείαν Σου ἐπὶ τῆς γῆς
Ἐμεῖς οἱ ἀνώνυμοι πιστοὶ στ' ὄνομά Σου.

Γεννηθῆτω τὸ θέλημά σου.

II

Ἡ θεία χάρις κατεβαίνει
Σὰν ἓνα φῶς καὶ μᾶς ἀλλάζει.

Ἡ θεία χάρις κατεβαίνει
Ψυχὴ καμμιὰ δὲ θὰ μπορέσει
Στὸ θεῖο φῶς ν' ἀντισταθεῖ.

Ἡ θεία χάρις κατεβαίνει.

* * *

ΑΡΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ἡ ψυχὴ μου εἶναι περίλυπη· τοῦ μαρτυρίου ὁ στέφανος,
Τοῦ αἵματος ἡ θλίψη μὲ πικραίνει,

Ἡ θυσία τοῦ φίλου μου καὶ ἀγαπημένου.
Λέθ' ἀντικρύσω τὸ πρόσωπό του,
Μέσα στὸ φῶς, τὸ ἀγαπημένο
Τὸ βλέμμα του δὲ θ' ἀπαντᾷ στὸ κοίταγμά μου,
Κλειστὸ γιὰ μένα τὸν Κύριο θ' ἀτενίζει.

Μὲς στὴν καρδιά μου κλαίει ἡ ἀγάπη καὶ θρηνεῖ.

Συγχώρεσε, Κύριε, τὴν ἀδυναμία μου τῆς ἀγάπης.
Ὑπάρχουμε γιὰ νὰ ἐτοιμάζουμε τὴν ὁδὸ τῆς βασιλείας Σου,
Στεκόμαστε γιὰ νὰ σταθεῖ τὸ κράτος τῆς Ἀγάπης,
Συγχώρεσε, Κύριε, τὴν ἀδυναμία τοῦ ποτηρίου,
Πικρὸ ἔχει καὶ ξέχειλο σὰν τὸ δικό Σου.

Τοῦ μαρτυρίου ἡ δόξα θᾶναι ἡ δόξα μας,
Τοῦ μαρτυρίου ὁ στέφανος, ἡ ἀγάπη καὶ τὸ φῶς.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Χορὸς

Τοῦ μαρτυρίου ἦρθε ἡ ὥρα.

Ἀφ' ἡγ' ἡ τῆς

Λόγῃ ἐκεντήθη ἐπὶ σταυροῦ
Ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου
Λόγῃ ἐκεντήθη ὁ ἐκλεκτός
Μιμητὴς τοῦ κυρίου
καὶ μάρτυς Δημήτριος

Χορὸς

Τῆς δόξας ἦρθε ἡ ὥρα
Ὑμνεῖτε τὸν Κύριο

Ἀφ' ἡγ' ἡ τῆς

Φόβου σκιά δὲν ἄγγιξε
Ἡ θανάτου ὁδὸν
Τὴν ὄψιν τοῦ Ἀγίου

Χορὸς

Ὑμνεῖτε τ' ὄνομα τοῦ Κυρίου

Ἀφ' ἡγ' ἡ τῆς

Ἀτρόμητη καὶ φωτεινὴ
Ἡ ἁγία ψυχὴ του
Στὸν Κύριον ἀνέβη

Χορὸς

Ὅτι Ὁ Ἅγιος ἐστὶ καὶ κραταῖος ὑπὲρ πάντας,
Ὅτι ποιεῖ τοὺς πιστοὺς Αὐτοῦ ἰσχυροὺς

ΣΥΜΦΩΝΙΚΟ ΠΟΙΗΜΑ ΜΕ ΧΟΡΩΔΙΑ

Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης συνθέτης, μαέστρος καὶ μουσικολόγος, γεννήθηκε στὰ 1905 στὴ Λευκωσία τῆς Κύπρου.

Σπούδασε στὸ Trinity College of Music τοῦ Λονδίνου καὶ στὴν Ecole Normale de Musique καὶ τὴ Schola Cantorum τῶν Παρισίων Ἀνώτερα Θεωρητικά, Σύνθεση, Διεύθυνση Ὁρχήστρας καὶ Πιάνο.

Στὰ 1934 ἱδρύσε τὸ Ὁδεῖο Λεμεσοῦ καὶ τὸν Σύλλογο Συναυλιῶν. Στὰ 1957, μετὰ πρόσκληση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀνέλαβε τὴ διεύθυνση τοῦ Κρατικοῦ Ὁδείου Θεσσαλονίκης καὶ στὰ 1959 καὶ τῆς Συμφωνικῆς Ὁρχήστρας Βορείου Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τὸ 1949 προσκαλεῖται τακτικὰ ὡς κριτὴς στὸν Διεθνὴ Μουσικὸ Διαγωνισμό Eisteddfod ποὺ διεξάγεται κάθε χρόνο στὴν Οὐαλλία καὶ ἀπὸ τὸ 1948 ἐκλέγεται Μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνoῦς Ἑταιρείας Λαϊκῆς Μουσικῆς, ποὺ ἑδρεύει στὸ Λονδίνο. Ἐχρημάτισε μέλος τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς στὸν Διεθνὴ Διαγωνισμό Χορωδιῶν, ποὺ γίνεται στὸ Ἀρέτζο τῆς Ἰταλίας, καὶ μέλος τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν διπλωματικῶν ἐξετάσεων τοῦ Παρισικοῦ Ὁδείου «Ecole César Franck».

Στὰ 1952 ἐξελέγη Ἐπίτιμος Ἐταῖρος τοῦ Κολλεγίου Τρίνιτυ τοῦ Λονδίνου.

Ἐλαβεν ἐνεργὸ μέρος σὲ Διεθνὴ Συνέδρια Μουσικῆς στὴ Βασιλεῖα τῆς Ἑλβετίας (1948), Βενετία (1949), Ὁπάτια (1951), Λονδίνο (1952), Πάλμα τῆς Μαγιόρκας (1952), Βρυξέλλες (1953), Ὁσλο (1955), Λιέγη (1957), Βιέννη (1959), Κεμπέκ Καναδᾶ καὶ Ν. Ὑόρκη (1961), ἐκλεγείς Πρόεδρος σὲ πλείστες συνεδριάσεις. Σ' ὅλα τὰ συνέδρια αὐτὰ προέβαλε μὲ τις ὁμιλίες του τὴν Ἑλληνικὴ Μουσικὴ, τόσο τὴν ἀρχαία ὅσο καὶ τὴ νεώτερη, ἔντεχνη καὶ λαϊκὴ.

Δημοσίευσε ἀρκετὲς μουσικολογικὲς ἐργασίες, ὅπως «Ἡ σύγχρονη ἀγγλικὴ μουσικὴ» (1939), ἡ «Κυπριακὴ λαϊκὴ μουσικὴ» (1944, 1956), ἡ «Νεώτερη Ἑλληνικὴ μουσικὴ» (1945, 1952), ἡ «Νεοελληνικὴ Λαϊκὴ Μουσικὴ» (ἀγγλιστί, 1948), «Ἀρμονία τῆς σύγχρονης μουσικῆς» (2 τόμοι, 1945) κ.λ., καθὼς καὶ πολλὰ ἄρθρα σὲ γαλλικά, ἀγγλικά καὶ ἑλληνικά περιοδικά. Ὑπῆρξε συνεργάτης τῆς μεγάλης ἀγγλικῆς μουσικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Grove (9 τόμοι, Λονδίνο 1954).

Ἔργα του, κυρίως συμφωνικά, ἔχουν ἐκτελεσθεῖ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ Θεσσαλονίκην, στὸ Λονδίνο, Γενεύη, Ὁσλο, Λισσαβὼνα, Παρίσι, Στρασβούργο καὶ σ' ἄλλα μουσικὰ κέντρα. Τρία ἔργα του (τὸ μοτέττο «Crux Fidelis», τὸ τραγούδι «Ἡ προσευχὴ τοῦ ταπεινοῦ» καὶ τὸ πρελούντιο γιὰ πιάνο «Ἡ λύρα τῆς Σαφῶς») ἔχουν προκριθεῖ ὡς ἐπιβεβλημένα στὸν διεθνὴ διαγωνισμόν Eisteddfod τῆς Οὐαλλίας. Ὡς μαέστρος ἐμφανίστηκε μὲ ἐπιτυχία στίς Ἀθῆνες, Θεσσαλονίκην, στὴ Γαλλία καὶ στὴν Ἀγγλία.

Τὰ κυριώτερα ἔργα του: ἡ ὄπερα «Ὀδυσσεύς» σὲ λιμπρέττο τοῦ συνθέτη (1951), τὸ μπαλλέτο «Ναυσικά», γιὰ ὀρχήστρα: δύο συμφωνικά ποιήματα «Ἡ Ζωὴ ἐν Τάφῳ» (1933) καὶ τὰ «Ἐλευθέρια» (1959), δύο συμφωνικὲς εἰκόνες «Αὐγὴ στὸν Παρθενῶνα» καὶ «Πανηγύρι τῆς Κακάβας» (1936), Δυὸ Βυζαντινὰ σκίτσα (1936), ἓνα «Βυζαντινὸ Ἀφιέρωμα» (1944), μιὰ Ἀρχαϊκὴ Σουίτα γιὰ φλάουτο, ὄμποε, ἄρπα καὶ ἔγχορδα (1954) κ.λ. Ἐπίσης δύο Καντάτες «Ὁ Τάφος» (στίχοι Κ. Παλαμᾶ), γιὰ σοπράνο, μπάσο, χορωδία καὶ ὀρχήστρα καὶ

Μέχρι τοῦ θρόνου Αὐτοῦ, καὶ καθαγιαῖται
τὴν δόξαν τῶν Μαρτύρων Αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα
Ὑμνεῖτε τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου
Ὑμνεῖτε τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟΝ

Μέγαν εὖρατο ἐν τοῖς κινδύνοις
Σὲ ὑπέρμαχον ἢ Οἰκουμένην

.
.

Ἀφ' ἡ γ' ἡ τ' ἡ σ'

Χαῖρε, Νέστορ καὶ Δημήτριε, Ὅγιοι Μάρτυρες,
Χαίρετε καὶ ἀγάλλεσθε ἐν οὐρανοῖς.

Νέστωρ

Μαζί σου στή γῆ, στή θλίψη καὶ στὸ θάνατο
Μαζί σου καὶ στήν ἄφθαρτη σου δόξα τὴν οὐράνια.

Δημήτριος

Ὅς ἀνοίξουν τώρα οἱ Ὅγιοι ἄγγελοι
Τὶς πύλες τῆς Ἀγάπης καὶ νὰ μᾶς δεχτοῦν.

Νέστωρ - Δημήτριος

Ἀνοίγουν οἱ πύλες, ἅς κοιτάξουμε κάτω
Τὴ γῆ τῶν αἱμάτων καὶ ἅς παρακαλέσουμε
Τὸν Παντοκράτορα ν' ἀποπλύνει
Τὸ ρύπο τοῦ κακοῦ, νὰ λυτρώσει τὸν κόσμον.

Χορὸς

Ὅγιον Δημήτριον τὸν Μεγαλομάρτυρα
Ὅμνοις τιμήσωμεν,
Ὅγιον Δημήτριον τὸν Μυροβλήτην
Εὐπρεπῶς γεραίροντες,
Τὸν ὑπερασπιστὴν ἡμῶν καὶ ὑπέρμαχον
Ὅμνοις τιμήσωμεν.

Τὰ πλήθη τῶν βαρβάρων
Τροπούμενος σώζει
Τὴν πόλιν Αὐτοῦ ἀόκνως,
Τὴν μητέρα Θεσσαλονίκην.

Θεσσαλονίκης ἀγλάϊσμα
Καὶ τῆς Οἰκουμένης ἄστρον λαμπρόν,
Τὴν ὁδὸν τῆς πίστεως, θαυματουργέ,
Προφαίνων καὶ τῆς σωτηρίας,
Ἀθλοφόρε, ἱκετεύομεν, σῶσον ἡμᾶς.

Ὅγιον Δημήτριον Ὅμνοις τιμήσωμεν.

ΣΥΜΦΩΝΙΚΟ ΠΟΙΗΜΑ ΜΕ ΧΟΡΩΔΙΑ

Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης συνθέτης, μαέστρος καὶ μουσικολόγος, γεννήθηκε στὰ 1905 στὴ Λευκωσία τῆς Κύπρου.

Σπούδασε στὸ Trinity College of Music τοῦ Λονδίνου καὶ στὴν Ecole Normale de Musique καὶ τὴ Schola Cantorum τῶν Παρισίων Ἀνώτερα Θεωρητικά, Σύνθεση, Διεύθυνση Ὁρχήστρας καὶ Πιάνο.

Στὰ 1934 ἴδρυσε τὸ Ὁδείο Λεμεσοῦ καὶ τὸν Σύλλογο Συναυλιῶν. Στὰ 1957, μετὰ πρόσκληση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀνέλαβε τὴ διεύθυνση τοῦ Κρατικοῦ Ὁδείου Θεσσαλονίκης καὶ στὰ 1959 καὶ τῆς Συμφωνικῆς Ὁρχήστρας Βορείου Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τὸ 1949 προσκαλεῖται τακτικὰ ὡς κριτῆς στὸν Διεθνῆ Μουσικὸ Διαγωνισμό Eisteddfod ποὺ διεξάγεται κάθε χρόνο στὴν Οὐαλλία καὶ ἀπὸ τὸ 1948 ἐκλέγεται Μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνούς Ἑταιρείας Λαϊκῆς Μουσικῆς, ποὺ ἑδρεύει στὸ Λονδίνο. Ἐχημάτισε μέλος τῆς Κριτικῆς Επιτροπῆς στὸν Διεθνῆ Διαγωνισμό Χορωδιῶν, ποὺ γίνεται στὸ Ἀρέτζο τῆς Ἰταλίας, καὶ μέλος τῆς Ἐξεταστικῆς Επιτροπῆς τῶν διπλωματικῶν ἐξετάσεων τοῦ Παρισικοῦ Ὁδείου «Ecole César Franck».

Στὰ 1952 ἐξελέγη Ἐπίτιμος Ἑταῖρος τοῦ Κολλεγίου Τρίνιτυ τοῦ Λονδίνου.

Ἐλαβεν ἐνεργὸ μέρος σὲ Διεθνῆ Συνέδρια Μουσικῆς στὴ Βασιλεία τῆς Ἑλβετίας (1948), Βενετία (1949), Ὀπάτια (1951), Λονδίνο (1952), Πόλμα τῆς Μαγιόρκας (1952), Βρυξέλλες (1953), Ὁσλο (1955), Λιέγη (1957), Βιέννη (1959), Κεμπέκ Καναδᾶ καὶ Ν. Ὑόρκη (1961), ἐκλεγείς Πρόεδρος σὲ πλείστες συνεδριάσεις. Σ' ὅλα τὰ συνέδρια αὐτὰ προέβαλε μὲ τις ὁμιλίες του τὴν Ἑλληνικὴ Μουσικὴ, τόσο τὴν ἀρχαία ὅσο καὶ τὴ νεώτερη, ἔντεχνη καὶ λαϊκὴ.

Δημοσίευσε ἀρκετὲς μουσικολογικὰς ἐργασίες, ὅπως «Ἡ σύγχρονη ἀγγλικὴ μουσικὴ» (1939), ἡ «Κυπριακὴ λαϊκὴ μουσικὴ» (1944, 1956), ἡ «Νεώτερη Ἑλληνικὴ μουσικὴ» (1945, 1952), ἡ «Νεοελληνικὴ Λαϊκὴ Μουσικὴ» (ἀγγλιστί, 1948), «Ἀρμονία τῆς σύγχρονης μουσικῆς» (2 τόμοι, 1945) κ.λ., καθὼς καὶ πολλὰ ἄρθρα σὲ γαλλικά, ἀγγλικά καὶ ἑλληνικά περιοδικά. Ὑπῆρξε συνεργάτης τῆς μεγάλης ἀγγλικῆς μουσικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Grove (9 τόμοι, Λονδίνο 1954).

Ἔργα του, κυρίως συμφωνικά, ἔχουν ἐκτελεσθῆ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ Θεσσαλονίκην, στὸ Λονδίνο, Γενεύη, Ὁσλο, Λισσαβὼνα, Παρίσι, Στρασβούργο καὶ σ' ἄλλα μουσικὰ κέντρα. Τρία ἔργα του (τὸ μοτέττο «Crux Fidelis», τὸ τραγούδι «Ἡ προσευχὴ τοῦ ταπεινοῦ» καὶ τὸ πρελούτιο γιὰ πιάνο «Ἡ λύρα τῆς Σαπφῶς») ἔχουν προκριθῆ ὡς ἐπιβεβλημένα στὸν διεθνῆ διαγωνισμόν Eisteddfod τῆς Οὐαλλίας. Ὡς μαέστρος ἐμφανίστηκε μὲ ἐπιτυχία στὶς Ἀθήνες, Θεσσαλονίκην, στὴ Γαλλία καὶ στὴν Ἀγγλία.

Τὰ κυριώτερα ἔργα του: ἡ ὄπερα «Ὀδυσσεύς» σὲ λιμπρέττο τοῦ συνθέτη (1951), τὸ μπαλλέτο «Ναυσικά», γιὰ ὀρχήστρα: δύο συμφωνικά ποιήματα «Ἡ Ζωὴ ἐν Τάφῳ» (1933) καὶ τὰ «Ἐλευθέρια» (1959), δύο συμφωνικὰς εἰκόνες «Ἀυγὴ στὸν Παρθενῶνα» καὶ «Πανηγύρι τῆς Κακάβας» (1936), Δυὸ Βυζαντινὰ σκίτσα (1936), ἓνα «Βυζαντινὸ Ἀφιέρωμα» (1944), μιὰ Ἀρχαϊκὴ Σουίτα γιὰ φλάουτο, ὄμποε, ἄρπα καὶ ἔγχορδα (1954) κ.λ. Ἐπίσης δύο Καντάτες «Ὁ Τάφος» (στίχοι Κ. Παλαμᾶ), γιὰ σοπράνο, μπάσο, χορωδία καὶ ὀρχήστρα καὶ

«'Ελευθεροὶ Πολιορκημένοι» (στίχοι Δ. Σολωμοῦ) γιὰ βαρύτονο, χορωδία καὶ ὀρχήστρα. Ἔργα μουσικῆς δωματίου, γιὰ πιάνο, τραγούδια κ.λ.

* * *

Τὰ «'Ελευθερία» εἶναι ἓνα ἔργο ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του. Τὸ ἔργο ἀρχίζει μ' ἓνα συμβολικὸ προσκλητήριο, ὕστερα ἀπ' τὸ ὁποῖο ἐκτίθεται τὸ πρῶτο θέμα, ἡ βυζαντινὴ μελωδία «Κύριε τῶν δυνάμεων», ποὺ ἀποτελεῖ τὴν πρώτη κυρίαρχη ιδέα ποὺ εὐλογεῖ καὶ τονώνει τὸν ἀγῶνα. Μετὰ ἀπὸ μιὰ διεξοδικὴ ἐπεξεργασία προβάλλει — μὲ συμμετοχὴ χορωδίας — τὸ δεύτερο θέμα, τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», ποὺ γεννιέται κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὴν προηγούμενη μελωδία, σὰν παιδί της, καὶ ἐκφράζει συμβολικὰ τὸ ἐπιστέγασμα καὶ τὸν καρπὸ τοῦ ἀγῶνα: τὴν Ἐλευθερία.

ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΕΛΛΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΜΕ ΧΟΡΩΔΙΑ

Ὁ Χρῆστος Δέλλας, συνθέτης καὶ βιολιστής, γεννήθηκε στὸ Βλάτσι Κοζάνης στὰ 1900. Μουσικὴ σπούδασε στὸ Ὁδεῖον Θεσσαλονίκης, ὅπου καὶ διορίστηκε Καθηγητὴς τοῦ βιολιοῦ στὰ 1922.

Ὡς δεξιότηχης ἐμφανίστηκε μὲ ἐπιτυχία σὲ πολλὰ ρεσιτάλ στὴ Θεσσαλονίκη μέχρι τοῦ 1950. Ἀπὸ τὴν τάξη του ὡς παιδαγωγοῦ ἔχουν βγεῖ ἀρκετοὶ ἀξιόλογοι μαθηταί, ποὺ μὲ τὴ σειρὰ τους κατέχουν τώρα ἐξαίρετη θέση ὡς ἐκτελεσταὶ καὶ ὡς παιδαγωγοί.

Ὡς συνθέτης ἄρχισε νὰ ἐμφανίζεται ἀπὸ τὸ 1935. Ἡ παραγωγή του περιλαμβάνει δώδεκα συμφωνίες (ἀπ' τὶς ὁποῖες πέντε σὲ ἑλληνικὸ ὕψος), τέσσερα συμφωνικὰ ποιήματα, ἓνα κοντσέρτο γιὰ βιολί, ἓνα ἄλλο γιὰ πιάνο, πολλὰ ἔργα γιὰ βιολί, καθὼς καὶ τραγούδια. Πολλὰ ἔργα του ἔχουν ἐκτελεσθεῖ ἀπὸ τὴν ΣΟΒΕ.

* * *

Γιὰ τὸ «Τραγούδι στὴν Ἐλευθερία» γράφει ὁ ἴδιος ὁ συνθέτης:

«Ὁνειρο τοῦ συνθέτη ἦταν νὰ ὑμνήσῃ τὴ Λευτεριά ποὺ στὰ 1912, δώδεκα ἐτῶν παιδί, ἔννοιωσε νὰ ἀπλώνῃ τὰ φτερά της στὴ σκλαβωμένη Μακεδονία. Τὸ «Τραγούδι στὴν Ἐλευθερία» εἶναι ἡ πραγματοποίησις τοῦ πόθου τοῦ συνθέτη.

Στὴν ἀρχὴ μὲ ἓνα Allegro con brio δίδει μὲ μόνην τὴν ὀρχήστρα μιὰ εἰκόνα ὁρμῆς, ποὺ προδιαθέτει τὸν ἀκροατὴ γιὰ τὴν εἴσοδο τῆς χορωδίας. Γιὰ λίγο, κατόπι, ἔρχονται στὸ νοῦ τὰ μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς. Τονίζεται ὁ φόβος ποὺ ἔκανε τὴ ζωὴ ἀνταρσιασμένη.

Μὰ τὰ χρόνια αὐτὰ πέρασαν καὶ ἡ λευτεριά δίνει ζωὴ καὶ χαρά. Ὁρχήστρα καὶ χορωδία ὑμνοῦν τὴν εἰδυλλιακὴ ἀνοιξή, τὴ νειότη καὶ τὴ ζωὴ, ποῦναι γλυκεῖα στὰ χρόνια τῆς Λευτεριάς. Ἡ ἀτμόσφαιρα γίνεται σιγὰ· σιγὰ ὅλο καὶ πιὸ χαρούμενη καὶ τὸ τραγούδι ἀποκορυφοῦται στὸ τέλος σ' ἓνα ἐνθουσιώδες πανηγυρικὸ ξέσπασμα».

- 1) Στῆς Λευτεριᾶς τὰ χρόνια
χαρῆτε τὴ ζωὴ παιδιὰ
Τὰ χρόνια ἄς διαβαίνουν
κι' ἄς εἶναι ἡ ζωὴ γλυκειά.
- 2) Τῆς σκλαβιάς τὰ χρόνια φύγανε
τὰ μαῦρα ξεχαστήκαν
κι' ἡ λευτεριά μᾶς ἦρθε
γι' αὐτὸ χαρῆτε τώρα
τῆς Λευτεριᾶς τὰ δῶρα
χαρᾶς τραγούδια πῆτε
τῆς Λευτεριᾶς καὶ τῆς χαρᾶς.
- 3) Χορὸ ἄς στήσουμε
λεβέντικο παιδιὰ
μὲ γέλοιο καὶ χαρὰ
ἡ νειότη ἄς περνᾷ
κι' ἄς εἶναι ἡ χαρὰ παντοτεινή.
- 4) Πέρα στὶς πλαγιές
ἡ ἀνοιξη γελᾷ
κι' ἀνθίζουν τὰ κλαδιὰ
κι' οἱ κάμποι πρασινίζουν
καὶ τὰ πουλιὰ λαλοῦν
καὶ χαίρονται κι' αὐτά.
- 5) Κι' ἀέρας Λευτεριᾶς
φυσώντας τὰ χαϊδεύει
τὰ κάμνει χαρωπὰ
Χαρῆτε βρὲ παιδιὰ
τῆς Λευτεριᾶς τὰ δῶρα.
Χαρῆτε τὴ ζωή.
- 6) Μπόρες τρανές εἰχ' ἡ σκλαβιά
θλίψεις πολλές εἰχ' ἡ ζωὴ
κι' ὁ φόβος ὁ βουβὸς
τὴν πλάση σκέπαζε βαρειά
μὰ τώρα πιά ἡ λευτεριά
δίνει ζωὴ κι' ὅποιος μπορεῖ
ἄς τὴ χαρῇ.
- 7) Στὴ Λευτεριά τραγούδια ἄς ποῦμε
ἄς τραγουδήσουμε τὴ Λευτεριά.
.

ΤΑ ΝΙΚΗΤΗΡΙΑ

(« ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΛΕΒΕΝΤΙΑΣ »)

Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Πρωτεργάτη τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς εἶναι γνωστά σ' ὅλους. Μετὰ τὸν πρόσφατο, ὅμως, θάνατό του, μπορούμε νὰ ζυγίσουμε πρὸ ἀντικειμενικὰ καὶ πρὸ σωστὰ τὴν ἀξία τοῦ ἔργου του καὶ τὴ συμβολὴν τοῦ στὴν δημιουργίαν τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς. Τώρα προβάλλει μπροστὰ μας σὰν ἕνας μεγάλος Ἕλλην, ἕνας ἐμπνευσμένος Βάρδος, ποὺ ὁραματίστηκε καὶ μὲ τὸ ἔργο του σημαντικὰ συνέβαλε στὴν νεοελληνικὴ μουσικὴ ἀναγέννηση. Ἡ προσφορά του σ' αὐτὸ τὸν τομέα ὑπῆρξε πραγματικὰ ἀνεκτίμητη.

Ἀπὸ τὸ 1910, ποὺ ἐγκαταστάθηκε ὀριστικὰ στὶς Ἀθῆνες, εἶχε ἀναπτύξει μιὰ καταπληκτικὴ δραστηριότητα, χάρις στὴν ὁποία ἔγινε ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους ἄξονες τῆς μουσικῆς ζωῆς τῆς χώρας. Μὲ τὸ δημιουργικὸ του ἔργο, μὲ τὴ διδασκαλία του, μὲ τὰ θεωρητικὰ του βιβλία, μὲ τὴ γενικὴ του δράση, συνέβαλε, ὅσο κανένας ἄλλος, στὴ δημιουργίαν τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς πραγματικότητας.

Ὡς συνθέτης, ἰδιαίτερα, πολέμησε ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν τῆς δημιουργίας Ἑθνικῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς, ποὺ νὰ ἀντλεῖ τὴν ἐμπνευση της ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ δημοτικὸ τραγούδι, τὴ βυζαντινὴ ὕμνωδιαν, ἀπὸ τοὺς θρύλους καὶ τίς παραδόσεις τῆς Φυλῆς. Ἐνῶ, ὅμως, ἀκολούθησε πιστὰ αὐτὸ τὸν δρόμο κι' ἔγινε ὁ ἀδιαμφισβήτητος ἡγέτης τῆς Σχολῆς, δὲν περιορίστηκε στὰ στενὰ πλαίσια μιᾶς ἑθνικῆς διαλέκτου, ἀλλὰ, παρακολουθώντας τὴν σύγχρονη μουσικὴ πραγματικότητα, κατῳρῆσε νὰ παραμείνει ὡς τὸ τέλος ἕνας κατ' ἐξοχὴν σύγχρονος Ἕλλην συνθέτης.

Ἀπὸ τὸ τεράστιο ἔργο του ἀναφέρουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικά του: Πέντε ὅπερες (Πρωτομάστορας, Δακτυλίδι τῆς Μάνας, Ἀνατολή, Τὰ Ἐωτικά νερά κι ἡ τελευταία του «Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος», ποὺ τελείωσε μὲ ἀληθινὰ ἡρωϊκὴ προσπάθεια στὸ κρεβάτι τοῦ θανάτου). Γιὰ ὀρχήστρα: Ρωμαϊκὴ Σουίτα (1906), Νησιώτικες Ζωγραφιές (γιὰ βιολί καὶ ὀρχήστρα, 1928), Τρεῖς Συμφωνίες («Τῆς Λεβεντιάς», 1919, «Τῶν ἀνίδεων καὶ τῶν καλῶν ἀνθρώπων», 1930, καὶ ἡ «Παλαμική», 1955), τὰ συμφωνικὰ ποιήματα Μηνᾶς ὁ Ρέμπελος (1939) κι ὁ «Θάνατος τῆς Ἀντρείωμένης» (1944), Σουίτα Ἑλληνικῶν χορῶν, τὸ Ξημέρωμα τῶν Χριστουγέννων (ἀπὸ τὸ «Δακτυλίδι τῆς Μάνας»). Ἐγράψε ἀκόμη πολλὰ ἔργα μουσικῆς δωματίου, γιὰ πιάνο, μεγάλο ὄργανο, τραγουδιῶν κ.τ.λ.

Ἡ Συμφωνία τῆς Λεβεντιάς γράφτηκε στὰ 1919 καὶ δόθηκε σὲ πρώτη ἐκτέλεση τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1920 στὸ Ἡρώδειο Θέατρο ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ συνθέτη. Ἐκτοτε ἐπραγματοποίησε μιὰ ἐξαιρετικὴ σταδιοδρομίαν μὲ ἐκτελέσεις σὲ πλεῖστα μουσικὰ κέντρα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑξωτερικοῦ. Ἰδιαίτερη ἐπιτυχία γνώρισε τὸ Φινάλε τῆς Συμφωνίας, «Τὰ Νικητήρια», ποὺ στηρίζεται στὴ βυζαντινὴ μελωδίαν «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ Νικητήρια». Τοῦ ὕμνου αὐτοῦ γίνεται μιὰ διεξοδικὴ καὶ περιτεχνὴ ἐπεξεργασία, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ ἡρωϊκὸ θέμα τοῦ πρώτου μέρους τῆς Συμφωνίας, εἴσι ποὺ τὸ Φινάλε αὐτὸ γίνεται ἕνας ἀληθινὸς Νικητήριος Παιάνας.

Σ. Μ.

Η ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

I Βιολιά

Στ. Παπαναστασίου (Έξάρχων)

Δέλλα · Φραγκεδάκη Ή.

Βαλλιέρος Ν.

Βάμβας Κ.

Γαλιλαίας Κ.

Γουναροπούλου Κ.

Κουτσιμάνης Χ.

Κωνσταντινίδου Ο.

Λαγόπουλος Αϊμ. (*)

Οϊκονομίδου Γ.

Παπαναστασίου Ι.

Πετικάκης Χ.

Ρέγκος Ν.

Χανδράκης Αϊμ.

II Βιολιά

Καζαντζής Α.

Άγγελόπουλος Ε.

Άνακίδης Δ.

Άνδρεάδης Γ. (*)

Δέλλα Ή.

Δοϊτσίνης Α.

Καλαφάτης Η.

Καπλανίδης Φ.

Κυριαζόπουλος Μ.

Μπακατζής Π. (*)

Νικολαΐδης Α.

Παναγόπουλος Ε.

Πατσαλίδης Κ.

Τσιακτίρης Ν.

Βιόλες

Κελπανίδης Χ.

Δόβας Θ.

Καδόγλου Γ.

Κουζώφ Όδ.

Μαυρομουστάκης Γ.

Μητσόπουλος Ν.

Παπαδημητρίου Δ.

Σδράλλης Δ.

Βιολοντισέλλα

Καζαμπάκας Έμ.

Γκίριτς Ζ.

Δαμιανός Ή. (*)

Καλλιπολίτης Α.

Κουλουκούρη Τ. (*)

Κουτσιμάνης Ε.

Λιάτσος Μ. (*)

Κοντραμπάσα

Καμηλιέρης Α.

Ξενάριος Δ.

Παπαδόπουλος Β.

Τσόχας Α. (*)

(*) Έκτακτοι

ΤΑ ΝΙΚΗΤΗΡΙΑ

(« ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΛΕΒΕΝΤΙΑΣ »)

Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Πρωτοεργάτη τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς εἶναι γνωστά σ' ὅλους. Μετὰ τὸν πρόσφατο, ὅμως, θάνατό του, μποροῦμε νὰ ζυγίσουμε πιὸ ἀντικειμενικὰ καὶ πιὸ σωστὰ τὴν ἀξία τοῦ ἔργου του καὶ τὴ συμβολὴ του στὴν δημιουργία τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς. Τώρα προβάλλει μπροστὰ μας σὰν ἓνας μεγάλος Ἑλληὴν, ἓνας ἐμπνευσμένος Βάρδος, ποὺ δραματίστηκε καὶ μὲ τὸ ἔργο του σημαντικὰ συνέβαλε στὴν νεοελληνικὴ μουσικὴ ἀναγέννηση. Ἡ προσφορά του σ' αὐτὸ τὸν τομέα ὑπῆρξε πραγματικὰ ἀνεκτίμητη.

Ἀπὸ τὸ 1910, ποὺ ἐγκαταστάθηκε ὀριστικὰ στὴς Ἀθῆνες, εἶχε ἀναπτύξει μιὰ καταπληκτικὴ δραστηριότητα, χάρις στὴν ὁποία ἐγίνε ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους ἀξιοὺς τῆς μουσικῆς ζωῆς τῆς χώρας. Μὲ τὸ δημιουργικὸ του ἔργο, μὲ τὴ διδασκαλία του, μὲ τὰ θεωρητικὰ του βιβλία, μὲ τὴ γενικὴ του δράση, συνέβαλε, ὅσο κανένας ἄλλος, στὴ δημιουργία τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς πραγματικότητας.

Ὡς συνθέτης, ἰδιαίτερα, πολέμησε ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν τῆς δημιουργίας Ἑθνικῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς, ποὺ νὰ ἀντλεῖ τὴν ἐμπνευση της ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ δημοτικὸ τραγούδι, τὴ βυζαντινὴ ὕμνωδία, ἀπὸ τοὺς θρύλους καὶ τίς παραδόσεις τῆς Ψυχῆς. Ἐνῶ, ὅμως, ἀκολούθησε πιστὰ αὐτὸ τὸν δρόμο κι' ἐγίνε ὁ ἀδιαμφισβήτητος ἡγέτης τῆς Σχολῆς, δὲν περιορίστηκε στὰ στενὰ πλαίσια μιᾶς ἐθνικῆς διαλέκτου, ἀλλὰ, παρακολουθώντας τὴν σύγχρονη μουσικὴ πραγματικότητα, κατώρθωσε νὰ παραμείνει ὡς τὸ τέλος ἓνας κατ' ἐξοχὴν σύγχρονος Ἑλληὴν συνθέτης.

Ἀπὸ τὸ τεράστιο ἔργο του ἀναφέρουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικά του: Πέντε ὅπερες (Πρωτομάστορας, Δακτυλίδι τῆς Μάνας, Ἀνατολή, Τὰ Ξωτικά νερὰ κι ἡ τελευταία του «Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος», ποὺ τελείωσε μὲ ἀληθινὰ ἡρωικὴ προσπάθεια στὸ κρεβάτι τοῦ θανάτου). Γιὰ ὀρχήστρα: Ρωμαϊκὴ Σουίτα (1906), Νησιώτικες Ζωγραφιὲς (γιὰ βιολί καὶ ὀρχήστρα, 1928), Τρεῖς Συμφωνίες («Τῆς Λεβεντιάς», 1919, «Τῶν ἀνίδεων καὶ τῶν καλῶν ἀνθρώπων, 1930, καὶ ἡ «Παλαμική», 1955), τὰ συμφωνικὰ ποιήματα Μηνᾶς ὁ Ρέμπελος (1939) κι ὁ «Θάνατος τῆς Ἀντρείωμένης» (1944), Σουίτα Ἑλληνικῶν χορῶν, τὸ Ξημέρωμα τῶν Χριστουγέννων (ἀπὸ τὸ «Δακτυλίδι τῆς Μάνας»). Ἐγράψε ἀκόμη πολλὰ ἔργα μουσικῆς δωματίου, γιὰ πιάνο, μεγάλο ὀργανοῦ τραγουδιῶν κ.τ.λ.

* * *

Ἡ Συμφωνία τῆς Λεβεντιάς γράφτηκε στὰ 1919 καὶ δόθηκε σὲ πρώτη ἐκτέλεση τὸ Σεπτέμβρι τοῦ 1920 στὸ Ἡρώδειο Θέατρο ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ συνθέτη. Ἐκτοτε ἐπραγματοποίησε μιὰ ἐξαιρετικὴ σταδιοδρομία μὲ ἐκτελέσεις σὲ πλεῖστα μουσικὰ κέντρα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ἰδιαίτερη ἐπιτυχία γνώρισε τὸ Φινάλε τῆς Συμφωνίας, «Τὰ Νικητήρια», ποὺ στηρίζεται στὴ βυζαντινὴ μελωδία «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ Νικητήρια». Τοῦ ὕμνου αὐτοῦ γίνεται μιὰ διεξοδικὴ καὶ περὶτεχνη ἐπεξεργασία, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ ἡρωικὸ θέμα τοῦ πρώτου μέρους τῆς Συμφωνίας, εἴςτι ποὺ τὸ Φινάλε αὐτὸ γίνεται ἓνας ἀληθινὸς Νικητήριος Παιάνας.

Σ. Μ.

Η ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

I Βιολιά

Στ. Παπαναστασίου (Έξάρχων)

Δέλλα - Φραγκεδάκη Ή.

Βαλλιέρος Ν.

Βάμβας Κ.

Γαλιλαίας Κ.

Γουνεροπούλου Κ.

Κουτσιμάνης Χ.

Κωνσταντινίδου Ο.

Λαγόπουλος Αϊμ. (*).

Οικονομίδου Γ.

Παπαναστασίου Ι.

Πετικάκης Χ.

Ρέγκος Ν.

Χανδράκης Αϊμ.

II Βιολιά

Καζαντζής Α.

Άγγελόπουλος Ε.

Άνακίδης Δ.

Άνδρεάδης Γ. (*).

Δέλλα Ή.

Δοϊτσίνης Α.

Καλαφάτης Η.

Καπλανίδης Φ.

Κυριαζόπουλος Μ.

Μπακατζής Π. (*).

Νικολαΐδης Α.

Παναγόπουλος Ε.

Πατσαλίδης Κ.

Τσιακτίρης Ν.

Βιόλες

Κελπανίδης Χ.

Δόβας Θ.

Καδόγλου Γ.

Κουζώφ Όδ.

Μαυρομουστάκης Γ.

Μητσόπουλος Ν.

Παπαδημητρίου Δ.

Σδράλλης Δ.

Βιολοντσέλλα

Καζαμπάκας Έμ.

Γκίριτς Ζ.

Δαμιανός Ή. (*).

Καλλιπολίτης Α.

Κουλουκούρη Τ. (*).

Κουτσιμάνης Ε.

Λιάτσος Μ. (*).

Κοντραμπάσα

Καμηλιέρης Α.

Ξενάριος Δ.

Παπαδόπουλος Β.

Τσόχας Α. (*).

(*) Έκτακτοι

Φλάουτα

Εὐαγγέλου Ι.
Μανδαμᾶς Χρ.
Μαυρίκος Χρ.

Ὁμποῖ

Παπουτσῆς Δ.
Φωτάκης Ι.

Ἀγγλικὸ Κόρνο

Παπουτσῆς Δ.

Κλαρινέττα

Χριστοδούλου Β.
Σπυρίδης Γ.

Κλαρινο Μπάσο

Μπασματζόγλου Β. (*)

Φαγκόττα

Δανιηλίδης Ν.
Βλαχάκης Σπ.

Κόρνα

Ζαρίμπας Θ.
Ἀλεξιάδης Δ.
Δραγομάνοβιτς Ν.
Στεφανίδης Α.

Σάλπιγγες

Τριανταφύλλου Χρ.
Αὐξεντίδης Ἐμ.
Φιαμέγκος Β.
Φωτάκης Στ. (*)

Τρομπόνια

Μαυρίδης Ἰ.
Μπράβος Δ.
Παρθένης Ἰ.

Τούμπα

Τέμπρελης Ἰ.

Τύμπανα

Βαλιέρος Δ.

Πληκτὰ

Λουκίδου Ν. (*)

Κρουσιὰ

Γρηγοριάδης Κ.
Καζαντζῆς Α.
Μπροῦνος Β.

Ἀρπα

Σοφοῦ Χρ.

Φροντιστῆς

Ἰωσηφίδης Γ.

(*) Ἐκτακτοί.

ΧΟΡΩΔΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σοπράνες

Αὐλωνίτου Ἀναστ.	Κανιτάκη Χρ.	Σαρρή Εὐαγ.
Δημητριάδου Μαρ.	Κουΐδου Ἀλ.	Σαρίδου Εὐθ.
Δημητριάδου Σωτ.	Κουμλίδου Μ.	Τολίκα Ὀλ.
Δήμου Γεωργία	Κουτάντου Ἐβ.	Τσακραλίδου Ὀλ.
Ζαγανιάρη Ζ.	Μπαμπούρη Περ.	Τσίτση Χρ.
Ζαχαροπούλου Σ.	Παπαθανασίου Στ.	Χριστάκη Μαρ.
Θεοδοσιάδου Δ.	Ράπτου Ἀν.	

Ἀλτες

Ἀγγέλου Ἐλ.	Δαμασκηνοῦ Ἐλ.	Νικολαΐδου Ζην.
Ἀδαμίδου Στ.	Καρασαβίδου Δ.	Ντενκτσῆ Κασ.
Ἀποστολίδου Ἀ.	Κολοκοτρώνη Αἰκ.	Πίπη Β.
Ἀχτιστόγλου Τασ.	Κοττίκα Κ.	Πολυμέρη Ἰσμ.
Βοζίνη Ἀν.	Μητσοπούλου Ἀρ.	
Γεωργιάδου Σ.	Μυρίδου Ἐλ.	

Τενόροι

Ἀντωνιάδης Χαρ.	Καραμῆτσος Ἐ.	Μαρσιτόπουλος Ἀ.
Γεωργίου Ἀθ.	Κιοτσέκογλου Ἐ.	Μανωλόπουλος Ν.
Γιαννόπουλος Κ.	Κομνηνὸς Ἰ.	Μιχαηλίδης Κ.
Δούμπαλης Βασ.	Κουτρούδης Θ.	Μουταφισῆς Δ.
Ἐμμανουήλ Μ.	Κυρανούδης Γ.	Πολυμέρης Κ.
Θεοδοσιάδης Δ.	Κωστόπουλος Ἐ.	Τσαρουχᾶς Χ.

Μπάσοι

Ἀλεξιάδης Γ.	Καλαϊτζίδης Κ.	Μαγουλάς Π.
Ἀναστασιάδης Γ.	Κοσμόπουλος Κ.	Μιχαηλίδης Π.
Ἀρβανιτάκης Χ.	Κοττίκας Κ.	Μορφόπουλος Ἰ.
Βώκας Γ.	Κουλουκούρης Ν.	Σακάρας Ἀ.
Δῆμος Βασ.	Κωνσταντινίδης Π.	Τοπούζας Ἀ.
Ἰωαννίδης Β.	Κωστόπουλος Ἀ.	Χαριτόπουλος Ἀ.
Καϊάφας Ν.	Λαϊνιώτης Ν.	

Φλάουτα

Εὐαγγέλου Ι.
Μανδαμάς Χρ.
Μαυροῖκος Χρ.

Ὁμποῖ

Παπουτσῆς Δ.
Φωτάκης Ι.

Ἀγγλικὸ Κόρονο

Παπουτσῆς Δ.

Κλαρινέττα

Χριστοδούλου Β.
Σπυρίδης Γ.

Κλαριῖνο Μπάσο

Μπασματζόγλου Β. (*)

Φαγκόττα

Δανιηλίδης Ν.
Βλαχάκης Σπ.

Κόρονα

Ζαρίμπας Θ.
Ἀλεξιάδης Δ.
Δραγομάνοβιτς Ν.
Στεφανίδης Α.

Σάλπιγγες

Τριανταφύλλου Χρ.
Αὔξεντίδης Ἐμ.
Φιαμέγκος Β.
Φωτάκης Στ. (*)

Τρομπόνια

Μαυρίδης Ἰ.
Μπράβος Δ.
Παρθένης Ἰ.

Τούμπα

Τέμπρελης Ἰ.

Τύμπανα

Βαλιέρος Δ.

Πληκτὰ

Λουκίδου Ν. (*)

Κρουσιὰ

Γρηγοριάδης Κ.
Καζαντζῆς Α.
Μπροῦνος Β.

Ἀρπα

Σοφρᾶς Χρ.

Φροντισιτῆς

Ἰωσηφίδης Γ.

(*) Ἐκτακτοί.

ΧΟΡΩΔΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σοπράνες

Αὔλωνίτου Ἀναστ.	Κανιτάκη Χρ.	Σαρρή Εὐαγ.
Δημητριάδου Μαρ.	Κουτῆδου Ἀλ.	Σαρίδου Εὐθ.
Δημητριάδου Σωτ.	Κουμλίδου Μ.	Τολικά Ὀλ.
Δήμου Γεωργία	Κουτάντου Ἐβ.	Τσακραλίδου Ὀλ.
Ζαγανιάρη Ζ.	Μπαμπούρη Περ.	Τσίτση Χρ.
Ζαχαροπούλου Σ.	Παπαθανασίου Στ.	Χριστάκη Μαρ.
Θεοδοσιάδου Δ.	Ράπτιου Ἀν.	

Ἀλτες

Ἀγγέλου Ἐλ.	Δαμασκηνοῦ Ἐλ.	Νικολαΐδου Ζην.
Ἀδαμίδου Στ.	Καρασαβίδου Δ.	Ντενκτσῆ Κασ.
Ἀποστολίδου Ἀ.	Κολοκοτρώνη Αἰκ.	Πίπη Β.
Ἀχτιστόγλου Τασ.	Κοττίκα Κ.	Πολυμέρη Ἰσμ.
Βοζίνη Ἀν.	Μητσοπούλου Ἀρ.	
Γεωργιάδου Σ.	Μυρίδου Ἐλ.	

Τενόροι

Ἀντωνιάδης Χαρ.	Καραμῆτσος Ἐ.	Μαρσιτόπουλος Ἀ.
Γεωργίου Ἀθ.	Κιοτσέκογλου Ἐ.	Μανωλόπουλος Ν.
Γιαννόπουλος Κ.	Κομνηνός Ἰ.	Μιχαηλίδης Κ.
Δούμπαλης Βασ.	Κουτρούδης Θ.	Μουταφτσῆς Δ.
Ἐμμανουήλ Μ.	Κυρανούδης Γ.	Πολυμέρης Κ.
Θεοδοσιάδης Δ.	Κωστόπουλος Ἐ.	Τσαρουχᾶς Χ.

Μπάσοι

Ἀλεξιάδης Γ.	Καλαϊτζίδης Κ.	Μαγουλάς Π.
Ἀναστασιάδης Γ.	Κοσμόπουλος Κ.	Μιχαηλίδης Π.
Ἀρβανιτάκης Χ.	Κοττίκας Κ.	Μορφόπουλος Ἰ.
Βώκας Γ.	Κουλουκούρης Ν.	Σακάρης Ἀ.
Δῆμος Βασ.	Κωνσταντινίδης Π.	Τοπούζας Ἀ.
Ἰωαννίδης Β.	Κωστόπουλος Ἀ.	Χαριτόπουλος Ἀ.
Καϊάφας Ν.	Λαϊνιώτης Ν.	